

TÜRKİYE'DE SÜS BİTKİLERİ SEKTÖRÜ

Süs bitkileri farklı yöntemler kullanılarak estetik, fonksiyonel ve ekonomik amaçlarla üretilen, çoğaltılan ve büyütülen bitkiler olarak tanımlanabilir. Süs bitkileri özellikle kentsel alanlarda insan ile doğa arasındaki ilişkilerin düzenlenmesi ve biyolojik konfor gibi doğrudan fiziksel ihtiyaçların karşılamasına yönelik uygulamaların da temel materyali haline gelmişlerdir. Dolayısıyla süs bitkileri kapsam ve üretim yelpazesi yönünden çok geniş bir sektördür.

Büyüyen ve gelişen şehirlerdeki çevre bilinci özellikle son yıllarda ülkemizde süs bitkileri üretiminin taleple orantılı olarak artmasını sağlamıştır.

Ülkemizde süs bitkileri üretimi 1940'lı yıllarda başlamış olup, ülkemizin farklı ekolojik bölgelere sahip olması, iklim ve toprak özelliklerinin süs bitkileri üreticiliği açısından geniş imkanlar sunması ve birçok süs bitkisinin gen kaynağı olması sektörün hızla gelişmesini sağlamıştır.

Süs bitkileri sektörü 4 grup altında toplanmaktadır:

1. Kesme çiçekler
2. Dış mekân süs bitkileri
3. İç mekân süs bitkileri
4. Doğal çiçek soğanları

Türkiye Kesme Çiçek Üretim Alanlarının Türler ve Yıllara Göre Değişimi

TÜR	1999		2005	2006	2007	2008		DEĞİŞİM (1999-2008)	
	Alan (da)	%	Alan (da)	Alan (da)	Alan (da)	Alan (da)	%	Alan (da)	%
Karanfil	3770,8	47,4	5341,3	5315,4	5043,7	4836,2	36,3	+1065,4	+28,3
Gül	1173,0	14,7	1702,9	1536,8	1532,4	1559,9	11,7	+386,9	+33,0
Gerbera	244,0	3,1	1004,6	989,3	996,4	1061,0	8,0	+817,0	+334,8
Kasımpatı	756,6	9,5	907,3	883,8	894,1	844,1	6,3	+87,5	+11,6
Diğer	2012,6	25,3	4354,0	4245,1	4815,7	5018,1	37,7	+3005,5	+149,3
TOPLAM	7957,0	100,0	13310,1	12970,4	13282,3	13319,3	100,0	+5362,3	+67,4

Kaynak: Tarım İl Müdürlükleri kayıtları (1999); İGM, 1999; Karagüzel ve ark. (2001); İl Tarım Müdürlükleri kayıtları (2009); Tarım ve Köyşleri Bakanlığı Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğü kayıtları (2009).

Dianthus sp.(Karanfil),(Url-1)

Rosa sp.(Gül),(Url-2)

Gerbera sp. (Gerbera),(Url-3)

Chrysanthemum sp.(Krizantem),(Url-4)

Türkiye Doğal Çiçek Soğanları Üretim Alanlarının Türler ve Yıllara Göre Değişimi

TÜR	1999		2005	2006	2007	2008		DEĞİŞİM (1999-2008)	
	Alan (da)	%				Alan (da)	Alan (da)	Alan (da)	%
<i>Galanthus sp.</i>	61,9	22,9	109,6	92,5	102,7	98,9	13,2	+37,0	+59,8
<i>Cyclamen sp.</i>	25,7	9,5	84,0	74,0	82,0	61,0	8,1	+35,3	+137,4
<i>Leucojum sp.</i>	109,3	40,4	72,4	63,4	64,6	101,2	13,5	-8,1	-7,4
Diğer	73,5	27,2	205,5	340,3	402,5	489,6	65,2	+416,1	+566,1
TOPLAM	270,4	100,0	471,5	570,2	651,8	750,7	100,0	+480,3	+177,6

Kaynak: Tarım İl Müdürlükleri kayıtları (1999); Çakıroğlu ve ark. 2001; İl Tarım Müdürlükleri kayıtları (2009); Tarım ve Köyşleri Bakanlığı Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğü kayıtları (2009).

Galanthus sp. (Kardelen),(Url-5)

Cyclamen sp.(Tavşan kulağı),(Url-6)

Leucojum sp.(Göl soğanı),(Url-7)

Süs Bitkileri Üretim Alanları (da)

ÜRÜN GRUBU	2002*	2009*	2010*	2011*	2012*	2013**	2014**	2015**	2016
Kesme Çiçekler	10.997	15.434	10.973	10.874	11.213	11.047	11.374	11.826	11.949
İç Mekân (Saksılı) Süs Bitkileri	800	1.769	998	1.127	721	1.105	1.081	1.465	1.312
Dış Mekân Süs Bitkileri	8017	19.611	33.853	35.071	35.724	32.421	35.996	32.293	34.721
Çiçek Soğanları	256	755	543	788	1147	552.7	568	613	597
TOPLAM	19.170	37.569	47.009	47.860	48.805	45.1277	49.019	46.197	48.579

*GTHB **TÜİK

Kaynak: Süs bitkileri sektörü raporu,2016

Sektördeki üretim alanları son yıllarda hızlı bir artış göstermiş olup,2002 yılından 2016 yılına kadar üretim alanları yaklaşık 2,6 kat artmıştır.

Süs Bitkileri Üretim Miktarları (adet)

ÜRÜN GRUBU	2014*	2015*	2016
Kesme Çiçekler	1.007.831.644	1.036.147.373	1.037.996.375
İç Mekân (Saksılı) Süs Bitkileri	41.448.776	40.810.719	38.150.927
Dış Mekân Süs Bitkileri	456.026.600	451.142.438	412.227.915
Çiçek Soğanları	30.059.530	27.200.330	25.337.330
TOPLAM	1.535.366.550	1.555.300.860	1.513.712.547

*TÜİK

Kaynak: Süs bitkileri sektörü raporu,2016

Süs bitkileri sektörü yoğun iş gücü potansiyeli olan bir sektördür. Sektördeki genel kabul iş gücü sayısı seralar için **dekar başına 3 kişi**, açık alanda ise **dekar başına 1 kişi** olarak hesaplanmaktadır. Gelişen teknolojiyle birlikte iş gücü ihtiyacı bir miktar düşmüş olsa bile sektör her sezon iş potansiyeli bulunduğundan potansiyeli yüksek sektörlerden biri olarak kalacaktır.

Sektördeki emek yoğun iş gücü istihdama artı değer katmaktadır. **Sektördeki doğrudan istihdam 75 bin civarındayken dolaylı istihdam 700 bine yaklaşmaktadır.**

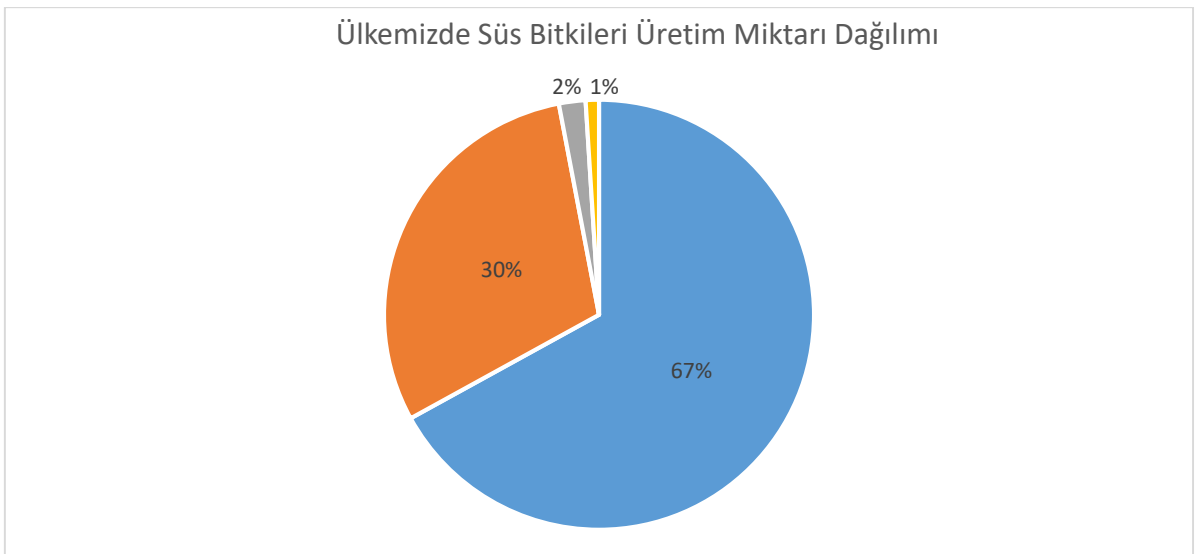
Türkiye’de 55 ilde süs bitkileri üretimi yapılmaktadır. Üretimin en fazla yapıldığı iller sırasıyla İzmir, Sakarya, Yalova, Antalya, Bursa ve İstanbul’dur. Marmara ve Ege Bölgesi’nde (İstanbul, Yalova, İzmir, Aydın) yapılan kesme çiçek üretimi genellikle iç pazara yöneliktir. Antalya ve çevresinde ise çoğunluğu seralarda olmak üzere yüksek kaliteli ve ihracata yönelik üretim yapılmaktadır.

İLLERE GÖRE SÜS BİTKİLERİ ÜRETİM ALANLARI (da)									
İL	2005*	2009*	2010*	2011*	2012*	2013**	2014**	2015**	2016**
İZMİR	7.208	7.803	7.257	7.343	9.652	9.269	13.899	14.347	16.181,17
SAKARYA	3.698	7.128	18.785	13.067	11.325	12.544	12.643	10.512	10.689,63
ANTALYA	5.490	5.057	5.054	5.153	5.200	5.637	5.687	5.539	5.506,03
YALOVA	4.444	6.952	4.502	10.146	2.828	2.730	2.792	2.875	2.739,79
BURSA	1.333	3.220	2.748	3.712	2.986	3.170	3.250	2.839	2.873,24
İSTANBUL	1.609	770	747	681	598	496	528	340	514,81
DİĞER	2.592	6.640	707	6.381	16.216	11.283	10.221	9.746	9.933,2
TOPLAM	26.376	37.569	47.009	47.860	48.805	45.128	49.019	46.198	48.437,87

*GTHB **TÜİK

Kaynak: Süs bitkileri sektörü raporu,2016

Ülkemiz süs bitkileri üretim miktarının; yaklaşık %67’si kesme çiçek,%30’u dış mekan bitkileri,%2’si iç mekan bitkileri,%1’i doğal çiçek soğanlarından oluşmaktadır.

■ Kesme çiçek ■ Dış mekân bitkileri ■ İç mekân bitkileri ■ Doğal çiçek soğanları

Süs bitkileri sektörünün dış ticaret hacmi her yıl artarak büyümektedir. Sektörün 2016 yılı dış ticaret yaklaşık 140 milyon dolardır.2023 yılında süs bitkileri sektörünün de içinde bulunduğu tohumculuk sektörünün hedefi Bakanlığımızın uyguladığı üretim ve destekleme politikaları ile sektörünü oluşturduğu yüksek standartlı üretimi sayesinde 500 milyon dolar olarak planlanmaktadır.

Süs Bitkileri İthalat-İhracat Verileri				
YIL	İhracat Miktar(kg)	İthalat Miktar(kg)	İhracat (Dolar)	İthalat (Dolar)
2012	37.873.874	38.018.350	69.016.210	60.169.765
2013	35.396.731	54.401.560	70.724.634	87.442.417
2014	38.709.461	51.540.754	74.312.413	88.028.189
2015	41.061.852	46.452.372	68.153.150	75.359.208
2016	32.622.570	58.540.285	56.238.670	83.377.366
*TÜİK				

Kaynak: Süs bitkileri sektörü raporu,2016

Süs bitkileri sektörünün dış ticaret hacmi ülkemizin gelişmesine paralel olarak her yıl genişlemektedir. Bakanlığımızın uygulamaları ve politikaları çerçevesinde süs bitkileri sektöründe ihracat hacmi ithalat hacmine yaklaşmıştır.

Ülkemizde kullanımı giderek yaygınlaşan süs bitkilerinin üretim ve pazarlaması ile ilgili gerekli politikaları ortaya koymak ve uygulamaları yapmak, Bakanlığımızın görevleri arasındadır.

Ülkemiz doğası Dünya üzerinde yetişen birçok süs bitkisi türünü yetiştirmeye elverişlidir ve ülkemizin bu zenginliğini kullanmak sektöre üretim çeşitliliği açısından geniş bir yelpaze sunacaktır. Bu anlamda devlet-özel sektör iş birliği, geliştirilerek uzun vadeli üretim ve yatırım sistemleri oluşturmak amacıyla AR-GE yatırımlarının ve çalışmalarının artırılması sektörün geleceği açısından önem taşımaktadır.

KAYNAKÇA

Süs bitkileri sektörü raporu,2016

Akdamar, M., 2017. Ülkemizde Süs Bitkileri Sektörü. SÜSBİR Haber Dergisi.7:16-20.

Url-1 <<http://www.buyukantalya.com>>,Haber Sitesi, alındığı tarih 10.04.2017.

Url-2 <<http://www.haseratarim.com.tr>>, alındığı tarih 10.04.2017.

Url-3 <<https://www.gardeningknowhow.com>>, alındığı tarih 12.04.2017

Url-4 <<http://www.trakyaolay.com>>Haber Sitesi, alındığı tarih 11.04.2017.

Url-5 < <http://amaryllidaceae.e-monocot.org>>alındığı tarih 11.04.2017.

Url-6 < <http://www.avonfield-gardens.co.uk>> alındığı tarih 11.04.2017.

Url-7 < <https://universodasflores.wordpress.com>> alındığı tarih 10.04.2017.